

Asia: VN/11315/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi veronkantolain sekä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 b §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Yritykset ja yrittäjät kokevat pääsääntöisesti hyvin hankalaksi nykyisen verojen maksu- ja palautusjärjestelmän. Erityisen ongelmallista on arvonlisäveron palautusten käsittelyn viipyminen sekä maksujen tai palautusten käyttäminen vasta tulevaisuudessa erääntyviin veroihin. Lisäksi maksujen ja palautusten koroista syntyvien senttikirjausten selvittely koetaan varsin turhauttavaksi niin yrityksissä kuin tilitoimistoissakin.

Verojen maksujen ja palautusten käsittelyyn ja selvittelyyn käytetään yrityksissä aivan valtavasti aikaa. Taloushallintoliiton suorittaman kyselyn mukaan tästä aiheutuu vuositasolla jopa 500 000 tarpeetonta työtuntia ja lähes 15 miljoonan euron edestä turhaa työtä tilitoimistoissa ja yrityksissä. Myös Verohallinnolle on aiheutunut tästä runsaasti neuvontatarvetta ja maksujen virheselvittelyjä. Saadun palautteen perusteella edes Verohallinnon omat virkailijat eivät kuitenkaan läheskään aina ole osanneet asian selvittelyssä auttaa.

Ongelmat ovat olleet esillä jo vuosia ja aikaisemmat korjausyritykset ovat jääneet keskeneräisiksi. Tämän vuoksi Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) pitää erittäin tärkeänä, että ongelmia yritetään nyt ratkaista ja järjestelmää selkiyttää, sekä samalla osaltaan helpottaa yritysten hallinnollista taakkaa.

Uusi maksuviite

MYRY pitää sinänsä ymmärrettävänä pyrkimystä siirtyä asiakasviitteen käyttämiseen. Kuitenkin suurin hyöty tästä syntyy Verohallinnolle eikä niinkään yrityksille. Eri verolajeilla on erilainen kirjanpito käsittely ja sen vuoksi kirjanpidossa on pystyttävä erittelemään, mitä veroja on maksamatta. Erityisesti tämä korostuu tilinpäätöstä tai välitilinpäätöstä tehtäessä. Samoin esimerkiksi yritysjärjestelyissä ja muissa yritystoiminnan vastuiden selvittelytilanteissa on tärkeää pystyä selvittämään konkreettisesti, mitä veroja ja niiden eriä on maksamatta.

Verolajien kirjanpito käsittely on erilainen jo siitäkin syystä, että osa veroista kirjataan verovelvollisen oma-aloitteisesti tekemien ilmoitusten perusteella ja osa Verohallinnon lähettämällä laskuilla. Huomattava osa yrityksistä vastaanottaa Verohallinnon laskut verkkolaskuina ja kirjaustapa on tällöinkin erilainen kuin oma-aloitteisilla veroilla. Lisäksi suoriteperusteisesti laskettavat tilikauden päätöshetken tuloverot kirjataan eri lailla kuin muut verot.

Yrityksissä ja tilitoimistoissa koetaan hankalana nykyinen maksujen ja palautusten käytön selvittely Omaverossa. Maksamattomien verojen saldon selvittäminen on erityisen työlästä, mikäli verovelvollinen ei syystä tai toisesta ole pystynyt maksamaan veroja eräpäivään mennessä. Osasuoritusten selvittely on varsinkin kirjanpidon kannalta tällöin pitkälti manuaalista käsityötä.

Myös esimerkiksi arvonlisäveron korjausilmoituksista aiheutuvat muutokset jo kohdistettuihin maksuihin ovat nykyisellään varsin työläitä selvittää.

Sanottujen seikkojen vuoksi Omaverosta tulisi olla saatavilla selkeä saldoraaportti maksamatta olevista veroista sekä mitä maksuja ja palautuksia niihin on jo käytetty. Jatkossa tämä on entistään tärkeämpää, jos asiakasviitteeseen yhdistetään nykyistä useampia verolajeja.

MYRY pitää erittäin tärkeänä, että maksuja tai palautuksia ei käytetä vasta tulevaisuudessa erääntyviin veroihin ilman verovelvollisen nimenomaista suostumusta. Näitä tilanteita on käytännössä esiintynyt runsaasti, vaikka sen ei pitäisi edes olla mahdollista.

Negatiivisen arvonlisäveron palautuskäsittelyn keskeytyminen epämääräiseksi ajaksi on myös todella ongelmallista varsinkin mikro- ja yksinyrittäjien kassanhallinnan kannalta. Sama koskee tuloveron palautusten hitautta. Myös näiden ratkaisemiseen olisi kiinnitettävä huomiota.

MYRY pitää erittäin tärkeänä myös sitä, että verovelvollisella on aina oltava mahdollisuus pyytää käyttämättömän maksun palauttamista, jolloin se ei jää odottamaan tulevia erääntyviä veroja.

Toiminimiyrittäjien (liikkeen- ja ammatinharjoittajat) osalta yrityksestä tehtyjen maksujen käyttäminen muuhun kuin yritystoiminnan veroihin olisi erittäin ongelmallista. Yrittäjän henkilökohtaiset verot ja niiden maksut eivät kuulu yrityksen kirjanpitoon, jolloin yritystoiminnan verojen maksuksi tehtyjen suoritusten käyttämisestä henkilökohtaisiin veroihin aiheutuisi kirjanpidossa valtavasti ylimääräistä manuaalista työtä. Tällä on myös laajempaa merkitystä esimerkiksi yrityksen nettovarallisuuden kannalta ja sitä kautta jopa yritystoiminnan vaatiman rahoituksen saatavuuden kannalta. MYRY pitää erittäin hyvänä, että valmistelussa on luovuttu asiakasviitteen käyttöönottamisesta toiminimiyrittäjien osalta.

Palautusten käsittelyn muutokset

MYRY pitää suunnitelmia luopua veronpalautusten ns. eräpäiväkuittaamisesta ja oma-aloitteisten verojen palautusten säilyttämisestä lähtökohtaisesti hyvänä.

Oma-aloitteisten verojen palautuksille tulisi kuitenkin jatkossakin voida asettaa verovelvollisen haluama alaraja, jotta aivan pienet palautukset ja niiden selvittely eivät aiheuttaisi turhaa työtä ja kustannuksia.

Edellä on jo huomautettu siitä, että arvonlisäveron palautuskäsittelyn keskeytyminen epämääräiseksi ajaksi on todella ongelmallista varsinkin mikro- ja yksinyrittäjien kannalta. Käytännössä on esiintynyt lukuisia tilanteita, joissa varsinkin yksittäisen ison palautuksen käsittely on keskeytynyt hyvinkin pitkäksi ajaksi siitä huolimatta, että verovelvollinen on jo antanut asianmukaisen vastauksen saamaansa selvityspyyntöön. Nämä tilanteet aiheuttavat yrityksille vakavia kassanhallintaongelmia, kun tehtyihin hankintoihin sisältyvät arvonlisäverot on jo maksettu, mutta palautus jääkin epämääräiseksi ajaksi käsittelyjonoon. Usein on käynyt myös niin, että edes asian käsittelijä ei ole kyennyt antamaan mitään selvää ajankohtaa milloin palautus on verovelvollisen käytettävissä.

Voimaantulo ja ohjeistus

Esitysluonnoksen mukaan muutokset tulisivat pääosin voimaan marraskuussa 2025. Esitysluonnoksen voimaantuloa koskevassa osassa olevat esimerkit eivät kuitenkaan kuvaa voimaantuloa havainnollisesti. MYRY korostaakin uudistuksen ohjeistuksen tärkeyttä ja kattavuutta.

Tällä hallituskaudella on toteutettu useita muutoksia verojärjestelmiin, joista on jo aiheutunut yrityksille aivan valtavasti hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Esitysluonnoksessa mainittu kiirehdittävä käsittely sekä siinä kuvattu tarve Verohallinnon tietojärjestelmien muutoksiin antaa

aiheen olettaa, että kattava ohjeistus saadaan tässäkin muutoksessa vasta hyvin lähellä sen voimaantuloa. Verovelvollisille jäävä aika muutoksen valmisteluun sekä kirjanpitojärjestelmien muuttamiseen on valitettavasti jälleen kerran jäämässä erittäin lyhyeksi. Kun useimpien yritysten tilikautena on kalenterivuosi, voisi myös olla paikallaan siirtää uudistuksen aiottu voimaantulo vuoden 2026 alkuun.

Mäkinen Heikki
Mikro- ja yksinyrittäjät ry